

KLASA: 032-04/25-01/01
URBROJ: 2158-83-07-25-1

Knjižnica

Osijek, 6. veljače 2025.

AKTIVNOSTI ZA UNAPREĐENJE KVALITETE KNJIŽNIČNIH USLUGA I POSLOVANJA KNJIŽNICE FILOZOFSKOGA FAKULTETA U OSIJEKU 2024.

Osnovna područja na kojima se nastoji unaprijediti kvaliteta knjižničnih službi i usluga Knjižnice Filozofskog fakulteta u Osijeku¹ obuhvaćaju:

- izgradnju knjižničnih zbirki u skladu sa studijskim programima pojedinačnih studija i *Smjernicama za nabavu knjižnične građe u Knjižnici FFOS-a*
- organizaciju informacija u pojedinačnim zbirkama i njihovu dostupnost
- kvalitetne knjižnične usluge za korisnike
- organizaciju knjižničnog prostora kao poticajnog okruženja za istraživanje i samostalno stjecanje znanja, a u skladu s korisničkim potrebama
- analizu i vrednovanje knjižničnih usluga s ciljem osiguranja i praćenja kvalitete poslovanja
- organiziranje društveno-kulturnih događanja
- stručno usavršavanje djelatnika Knjižnice.

1. Izgradnja knjižničnih zbirki

U kalendarskoj 2024. godini prinovljeno je ukupno 1193 primjeraka knjižnične građe, od čega je:

- **kupovina** – 438 primjeraka knjižne građe,

a od toga:

¹ U daljnjem tekstu Knjižnica FFOS-a.

– obvezna literatura – 343 primjeraka knjižne građe (239 primjeraka na hrvatskom jeziku, 47 primjeraka na engleskom jeziku, 51 primjerak na njemačkom jeziku, 6 primjeraka na srpskom jeziku),

– dopunska literatura – 59 primjeraka knjižne građe (42 primjeraka na hrvatskom, 15 primjeraka na engleskom jeziku, 2 primjerka na srpskom jeziku)

– literatura za znanstveno-istraživački rad – 36 primjeraka knjižne građe (9 primjeraka na hrvatskom jeziku, 21 primjerak na engleskom jeziku, 6 primjeraka na njemačkom jeziku)

• **darovi pojedinaca** – 730 primjeraka knjižne građe, a od toga je:

– obvezna literatura – 168 primjeraka knjižne građe (160 primjeraka na hrvatskom jeziku, 5 primjeraka na engleskom jeziku, 1 primjerak na njemačkom jeziku, 2 primjerka na mađarskom jeziku)

– dopunska literatura - 53 primjeraka knjižne građe (47 primjeraka na hrvatskom jeziku, 1 primjerak na engleskom jeziku, 5 primjeraka na njemačkom jeziku)

– referentna literature – 34 primjerka (31 primjerak na hrvatskom jeziku, 2 primjerka na latinskom jeziku, 1 primjerak na njemačkom jeziku)

– literatura za znanstveno-istraživački rad – 475 primjeraka knjižne građe (386 primjeraka na hrvatskom jeziku, 43 primjeraka na engleskom jeziku, 32 primjeraka na njemačkom jeziku, 2 primjerka na mađarskom jeziku, 2 primjerka na poljskom jeziku, 1 primjerak na bosanskom jeziku, 7 primjeraka na srpskom jeziku, 2 primjerka na latinskom jeziku)

• **dar ustanove** – 14 primjeraka knjižne građe, a od toga:

– obvezna literatura – 7 primjeraka knjižne građe (4 primjerka na hrvatskom jeziku, 3 primjerka na engleskom jeziku)

– literatura za znanstveno-istraživački rad – 7 primjeraka knjižne građe (2 primjerka na hrvatskom jeziku, 5 primjeraka na njemačkom jeziku)

• **vlastita izdanja** – 5 primjeraka knjižne građe, a od toga:

– obvezna literatura – 3 primjerka knjižne građe na hrvatskom jeziku

– dopunska literatura – 2 primjerka knjižne građe na hrvatskom jeziku

• **razmjena** – 6 primjeraka knjižne građe za znanstveno-istraživački rad na hrvatskom jeziku

Knjižnična se građa nabavlja u skladu sa Smjericama za nabavu Knjižnice FFOS-a i u dogovoru s nastavnim osobljem sukladno potrebama pojedinačnih kolegija na Fakultetu.

Pretplatom je tijekom 2024. godine pristiglo 10 domaćih i 11 inozemnih naslova časopisa.

Ukupno stanje fonda² prema pojedinačnim zbirkama iznosi 69 699 primjeraka knjižne građe, 12 primjeraka neknjižne građe, 1906 jedinica AV građe, 3864 jedinice magistarskih i doktorskih radova i 3821 svezaka uvezane periodike, odnosno 328 naslova inozemnih časopisa i 442 naslova domaćih časopisa.

U digitalnom repozitoriju Filozofskog fakulteta u okviru sustava DABAR³ ukupno je pohranjeno 5328 radova (od čega je 4768 radova u otvorenom pristupu)⁴.

2. Organizacija informacija u pojedinačnim zbirkama

Sva knjižnična građa prinovljena 2024. godine formalno je i sadržajno obrađena u knjižničnom programu CROLIST.

U 2024. godini obavljeno je:

- kontinuirana analitička obrada članaka iz časopisa i zbornika
- nastavljeno je formiranje holding baze za automatiziranu posudbu, barkodiranje i izradu master zapisa i kopija u sustavu CROLIST
- u skladu sa Smjernicama za nabavu knjižnice FFOS-a u fond knjižnice je uključena samo ona darovana građa koja je potrebna za izvođenje nastave i znanstveno-istraživački rad
- osigurana je brza i efikasna digitalizacija sadržaja za studente s oštećenjima vida
- stručno i sadržajno obrađene su sve zaprimljene publikacije

Knjižnica i dalje sustavno pohranjuje ocjenске radove studenata i doktorske disertacije obranjene na FFOS-u u digitalni repozitorij sustava DABAR.

² Ukupno stanje fonda na dan 31. prosinca 2024.

³ DABAR – Digitalni akademski arhivi i repozitoriji

⁴ Ukupan broj radova u repozitoriju DABAR na dan 3. 2. 2025.

3. Knjižnične usluge

Osim osnovnih knjižničnih usluga poput posudbe građe, korištenja građe i računalne opreme u čitaonicama te korištenja čitaonice za učenje i istraživački rad poseban naglasak stavlja se na sljedeće usluge:

- a) informacijsko opismenjavanje korisnika
- b) međuknjižničnu posudbu
- c) elektroničke izvore i usluge
- d) prikupljanje i obradu podataka u svrhu analize znanstvene produkcije nastavnog osoblja FFOS-a.

a) **Informacijsko opismenjavanje korisnika**

Tijekom ak. god. 2023/2024. djelatnice Knjižnice (2 više knjižničarke, 2 knjižničarske savjetnice) održale su 11 radionica knjižničnog i informacijskog opismenjavanja za korisnike Knjižnice kojima je obuhvaćeno ukupno 210 studenata 1. godine prijediplomskih studija te je održano jedno predavanje vezano uz osnovne informacije o poslovanju Knjižnice za 1. godinu prijediplomskog studija Informacijske znanosti.

Navedene edukacije za cilj su imale sljedeće ishode:

- samostalno pretraživanje kataloga knjižnice FFOS-a prema sljedećim parametrima: autor, naslov, ključne riječi i predmetnice
- tumačenje kataložnog opisa prema sljedećim elementima: autor, naslov, mjesto izdanja, izdavač, godina izdanja, signatura (mjesto knjige na polici u Knjižnici)

- prepoznavanje različitih pojavnih oblika izvora informacija (knjige, članci, časopisi, elektronička građa – mjesna i mrežno dostupna)
- pronalaženje relevantnih informacija na mrežnim stranicama Knjižnice
- poznavanje mogućnosti međuknjižnične posudbe iz drugih knjižnica u Hrvatskoj relevantnih za pojedinačne studije
- poznavanje važnih mrežno dostupnih izvora informacija za svaki pojedinačni studij (HRČAK, Gutenberg Projekt, Digitalna knjižnica HAZU-a i sl.) i
- razlikovati osnovne vrste baza podataka
- samostalno odabrati elektroničke izvore informacija prema specifičnom području interesa
- pravilno raščlaniti i oblikovati informacijski upit
- koristiti Booleove operatore kod pretraživanja
- poznavati pravila skraćivanja kod pretraživanja
- koristiti različite opcije za detaljnije ograničavanje pretraživanja
- analizirati i vrednovati dobivene rezultate pretraživanja.

Za specifična pitanja u vezi s pretraživanjem, vrednovanjem i korištenjem informacija korisnicima su na raspolaganju individualne edukacije za čiji se termin studenti mogu dogovoriti s knjižničarima. Korisnici o toj knjižničnoj usluzi mogu saznati putem informacijskih vodiča, informativnih postera u čitaonicama, mrežnih stranica Knjižnice te kroz osobni kontakt s djelatnicima Knjižnice.

b) Međuknjižnična posudba

Knjižnica pruža uslugu međuknjižnične posudbe za naslove koje Knjižnica ne posjeduje. Na panoima izloženim u prostoru čitaonice i na mrežnim stranicama Knjižnice nalaze se osnovne informacije o međuknjižničnoj posudbi. Korisnici međuknjižničnu posudbu mogu zatražiti elektroničkom poštom na adresu mkp@ffos.hr ili na obrascu dostupnom na web stranicama knjižnice.

U 2024. godini korisnici FFOS-a prema Knjižnici su uputili 356 zahtjeva za uslugu međuknjižnične posudbe (od toga 251 zahtjeva za knjige i/ili zbornike, 6 zahtjeva za poglavlja iz knjiga, 99 zahtjeva za članke iz časopisa i/ili zbornika), pri čemu je najviše jedinica građe zatražilo nastavno osoblje (310 jedinica), studenti 36 jedinica, a nenastavno osoblje 8 jedinica. Knjižnica je za potrebe kompletiranja oštećenih stranica postojećih naslova naručila 2 jedinice građe.

Većina zahtjeva uspješno je riješena (354), a 2 zahtjeva nije bilo moguće riješiti jer su korisnici naveli pogrešne podatke za koje se nisu mogli utvrditi točni podaci. U 34 slučaja zahtjevi su morali biti upućeni drugim knjižnicama jer u prvotno kontaktiranim knjižnicama traženi naslovi nisu bili dostupni odnosno nisu mogli biti poslani u MKP iz različitih razloga (jedini primjerak u Knjižnici, nisu na polici, posuđeno nastavnom osoblju, knjige ne šalju u posudbu).

Od nastavničke populacije najviše zahtjeva za uslugu međuknjižnične posudbe uputili su nastavnici s Odsjeka za hrvatski jezik i književnost (173 zahtjeva), zatim nastavnici s Odsjeka Filozofije (74 zahtjeva), Odsjeka za njemački jezik i književnost (20 zahtjeva), Odsjeka za povijest i Odsjeka za engleski jezik i književnost (po 14 zahtjeva). Nešto manje zahtjeva uputili su nastavnici s Katedre za povijest umjetnosti i Odsjeka za psihologiju (po 4 zahtjeva), Odsjeka za informatologiju (2 zahtjeva) i Odsjeka za sociologiju, Katedre za mađarski jezik i književnost i Katedre za zajedničke sadržaje (po 1 zahtjev). Najviše zahtjeva za MKP je došlo od studenata hrvatskog jezika i književnosti (15 zahtjeva) i informatologije (14).

Knjižnica je najviše korisničkih zahtjeva riješila međuknjižničnom posudbom iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (155 zahtjeva, od toga 48 jedinica iz inozemstva), Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek (114 zahtjeva) i iz Knjižnice Filozofskog fakulteta u Zagrebu (47

zahtjeva). Ostali zahtjevi su riješeni iz fondova sljedećih knjižnica: Knjižnice Grada Zagreba (14 zahtjeva), Sveučilišna knjižnica Split (7 zahtjeva), Sveučilišna knjižnica Zadar (5 zahtjeva), Knjižnica Pravnog fakulteta u Osijeku (3 zahtjeva), Knjižnica Metel Ožegović Varaždin (3 zahtjeva), Znanstvena knjižnica Zadar (2 zahtjeva), Knjižnica bogoslovnog fakulteta Đakovo (1 zahtjev), Knjižnica Muzeja grada Zagreba (1 zahtjev), Narodna knjižnica Dubrovnik (1 zahtjev) i Gradska knjižnica i čitaonica Belišće (1 zahtjev).

U 2024. godini putem usluge međuknjižnične posudbe druge knjižnice prema knjižnici FFOS-a uputile su 15 zahtjeva (14 zahtjeva za knjige i/ili zbornike i 1 zahtjev za članak), od kojih su svi uspješno riješeni.

c) Elektronički izvori i usluge

Knjižnica je u 2024. godini bila pretplaćena na 1 bazu podataka:

- Library & Information Science Source

Na mrežnim se stranicama Knjižnice (<https://www.ffos.unios.hr/knjiznica/>) nalazi brza poveznica na bazu podataka na koju je Fakultet pretplaćen te je na taj način studentima i nastavnom osoblju omogućena dostupnost znanstvenih i stručnih informacija. Korisnicima su dostupne i *online* baze podataka u pretplati Ministarstva znanosti i obrazovanja, a pristup *online* bazama podataka omogućen je preko Portala elektroničkih izvora za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu.⁵ Pristup većini *online* baza reguliran je rasponom IP-adresa računala Fakulteta, dok drugi dio baza pripada skupini baza sa slobodnim pristupom. Pristup je omogućen i od kuće uz pomoć *proxy servera*, a za spajanje na Scopus i Ebsco putem *Shibboletha* uz korištenje osobnog AAI-korisničkog imena i lozinke.

⁵ Prema Sporazumu o suradnji između Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta i Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu od 23. travnja 2015. uspostavljen je Portal elektroničkih izvora za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu, koji od dana stupanja na snagu navedenog sporazuma o suradnji preuzima sve poslove Centra za online baze podataka, koji s tim danom prestaje s radom.

Učestalost korištenja baza podataka na koje je Fakultet bio pretplaćen u 2024. godini prikazuje Tablica 1.

Tablica 1. Učestalost korištenja baze podataka⁶ za 2024. godinu

Baza podataka	Godina	Mjesec	Pristup	Pretraživanja	Zahtjevi	Zahtjevi za cjelovitim tekstovima	Zahtjevi za vanjskom poveznicom	Zahtjevi za sažetkom
Library & Information Science Source	2024	December	20	66	28	16	0	14
Library & Information Science Source	2024	November	21	17	39	3	3	29
Library & Information Science Source	2024	October	16	38	19	13	13	6
Library & Information Science Source	2024	September	19	40	59	58	58	1
Library & Information Science Source	2024	August	19	38	0	0	0	0
Library & Information	2024	July	7	62	9	9	9	0

⁶ Baza podataka na koju je Fakultet pretplaćen.

Science Source								
Library & Information Science Source	2024	June	18	8	0	0	0	0
Library & Information Science Source	2024	May	18	105	12	11	11	1
Library & Information Science Source	2024	April	6	35	24	20	20	4
Library & Information Science Source	2024	March	11	11	3	3	3	0
Library & Information Science Source	2024	February	21	31	6	6	6	0
Library & Information Science Source	2024	January	21	65	23	10	10	13
TOTAL			280	779	288	181	8	99

Putem *online* kataloga knjižnice FFOS-a korisnicima su u svakom trenutku dostupne informacije o knjižničnoj građi koju Knjižnica posjeduje. U 2024. godini zabilježeno je ukupno 149 919 korisničkih upita u *online* katalogu knjižnice FFOS-a (Tablica 2), od čega je najviše upita prema naslovu (49 664, 33.13%), te pregledavanje (44 254, 29.52%).

Tablica 2. Statistika korisničkih upita u online katalogu knjižnice FFOS-a u 2024. godini⁷

	autor	naslov	keyword	predmet	number	slozena	pregled	slike	ostalo	mjesečno	
2024-01	2135	2909	728	846	11	0	2653	0	354	9636	6.43%
2024-02	2946	7843	362	490	20	0	5369	0	731	17761	11.85%
2024-03	7356	10390	425	716	63	0	7576	0	1202	27728	18.50%
2024-04	3531	8040	855	2773	60	0	6967	0	1899	24125	16.09%
2024-05	3967	6165	783	2287	58	9	7358	0	1703	22330	14.89%
2024-06	892	2110	464	313	11	3	1999	0	399	6191	4.13%
2024-07	505	2104	144	211	23	0	1510	0	232	4729	3.15%
2024-08	357	612	183	105	6	0	692	0	176	2131	1.42%
2024-09	912	1677	158	256	39	3	1654	0	433	5132	3.42%
2024-10	3036	3621	1959	2183	33	16	3257	0	400	14505	9.68%
2024-11	1554	2298	866	890	8	6	2781	0	327	8730	5.82%
2024-12	955	1895	822	521	18	0	2438	0	272	6921	4.62%
ukupno	28146	49664	7749	11591	350	37	44254	0	8128	149919	100%
	18.77%	33.13%	5.17%	7.73%	0.23%	0.02%	29.52%	0.00%	5.42%	100%	

⁷ URL: <http://161.53.208.119/cgi-bin/byoyo?u=2> (5.2.2025.)

Na mrežnim stranicama Knjižnice studenti mogu pronaći poveznice na različite slobodno dostupne elektroničke časopise s cjelovitim tekstom, koji su izdvojeni prema nastavnim planovima i programima pojedinačnih studija. Pristup radovima pohranjenim u repozitoriju DABAR (Digitalni akademski arhivi i repozitoriji) omogućen je uz korištenje osobnog AAI-korisničkog imena i lozinke. Najvažnije informacije o svom djelovanju Knjižnica također stavlja i na svoj profil na *Facebooku*.

c) Prikupljanje i obrada podataka u svrhu analize znanstvene produkcije nastavnog osoblja FFOS-a

Knjižnica prikuplja i obrađuje podatke o znanstvenoj produktivnosti nastavnog osoblja FFOS-a, primjerice u svrhu višegodišnjeg institucijskog financiranja znanstvene djelatnosti, izrade samoanalize te izdaje potvrde o indeksiranosti i citiranosti radova u bazama podataka za potrebe napredovanja u zvanju, prijava na projekte i za potrebe vrednovanja pojedinih studijskih programa.

5. Društveno-kulturne i promotivne aktivnosti

S ciljem upoznavanja korisnika sa širokim rasponom usluga koje im Knjižnica stavlja na raspolaganje Knjižnica nastoji promovirati sve oblike i mogućnosti svoje djelatnosti putem:

- informacijskih vodiča za prvu godinu studija s osnovnim informacijama o Knjižnici
- informacijskih vodiča po pojedinačnim studijima (s osnovnim uputama za samostalno usvajanje vještina informacijske pismenosti)
- informacijskih vodiča o usluzi međuknjižnične posudbe
- informacijskih vodiča o bazama podataka
- informacijskih vodiča za polaznike Pedagoško-psihološko-didaktičko-metodičke izobrazbe s osnovnim informacijama o Knjižnici

U okviru kulturno promotivne djelatnosti priređeno je 12 tematskih ili prigodnih izložbi knjižnične građe putem izložbenih panoa u prostoru Knjižnice kojima su obilježene sve značajnije obljetnice hrvatske i svjetske povijesti, kulture i umjetnosti.

Knjižnica je sudjelovala u radu Centra za istraživanje kulturnog identiteta i regionalne baštine tijekom cijele akademske godine. Knjižnica je sudjelovala edukacijom i na Danima otvorenih vrata FFOS-a.

6. Stručni poslovi Knjižnice

Djelatnice Knjižnice održale su 11 radionica u okviru pojedinih kolegija studija pedagogije, engleskoga jezika i književnosti, mađarskog jezika i književnosti, njemačkoga jezika i književnosti, hrvatskog jezika i književnosti, informacijskih znanosti i psihologije, predavanje "Fond knjižnice Filozofskog fakulteta u Osijeku" na kolegiju "Upravljanje zbirkama" 1. godini diplomskog studija informatologije te još brojne skupne i individualne edukacije tijekom cijele akademske godine.

Knjižnica je u akademskoj godini 2023./2024. imala troje studenata Informatologije različitih studijskih godina koji su obavljali stručnu praksu. Studenti su obavljali praksu pod mentorstvom stalnih djelatnica Knjižnice. Osim knjižničnih usluga za studente (posudba knjižnične građe, izrada popisa literature u svrhu pisanja ocjenskih radova, provjera ocjenskih radova u sustavu Turnitin), djelatnice su bile aktivne i prilikom pružanja usluga za znanstveno-nastavno osoblje (izrada UDK brojeva za časopise i zbornike, izrada potvrda o indeksiranosti i citiranosti radova znanstvenika u bazama podataka u svrhu napredovanja u zvanju).

7. Kadrovska struktura Knjižnice

U knjižnici su tijekom 2024. godine bile stalno zaposlene 2 više knjižničarke i 2 knjižničarske savjetnice, uz povremenu ispomoć studenata s Odsjeka za informacijske znanosti putem studentskog ugovora.

Promjene u suvremenom informacijskom okruženju zahtijevaju stalno stručno usavršavanje knjižničara, te se knjižnično osoblje kontinuirano stručno usavršava na radionicama organiziranim preko Centra za stalno stručno usavršavanje i radionicama FFOS-a ali koriste i druge prilike za stjecanje novih kompetencija i znanja potrebnih za unapređenje rada u knjižnici (Tablica 4).

Tablica 4. Stručno usavršavanje knjižničkog osoblja (2024.)

Naziv predavanja/radionice/seminara skupa u svrhu stručnog usavršavanja	Mjesto održavanja / Način održavanja	Datum	Broj djelatnica Knjižnice
Jezična obilježja administrativnog stila hrvatskoga jezika, Filozofski fakultet u Osijeku	FFOS, Osijek	5. – 9. 2. 2024.	4
Kako kreirati program informacijskog opismenjavanja na visokoškolskoj razini: uloga knjižničara/poučavatelja	webinar	19. 4. 2024.	1
Podrška studiranju studentima sa psihičkim teškoćama	FFOS, Osijek	7. 3. 2024.	1
14. Dani Ivana Trnskog	Novigrad Podravski	24. – 25. 5. 2024.	1
Erasmus+ usavršavanje nenastavnog osoblja	San Cristobal de la Laguna, Tenerife	19. – 26. 9. 2024.	1
Discover Scopus AI: your gateway to trusted research content	webinar	16. 9. 2024	1

5. online okrugli stol pod nazivom „Digitalna pristupačnost od zakona do prakse”	webinar	24. 09. 2024.	1
49. skupština Hrvatskoga knjižničarskog društva pod nazivom „Knjižnica i zajednica: inovativnost, inkluzivnost, raznolikost i održivost”	Lovran	13. 11. - 14. 11. 2024.	1

Knjižnica će i dalje nastojati, u skladu s povratnim informacijama dobivenim iz anketa o mjerenu zadovoljstva korisnika njenim uslugama i povratnih informacija dobivenih iz drugih oblika vrednovanja, što kvalitetnije organizirati informacijsko okruženje i promicati svoje usluge te odgovarati na potrebe svojih korisnika.

Knjižnica će i dalje nastojati surađivati s fakultetskim odsjecima te približiti prostor Knjižnice u kojemu će studenti prijediplomskih i diplomskih studija imati mogućnost izraziti se kreativno kroz radionice i kroz unaprijed organizirane kulturne, književne i umjetničke projekte.

Knjižnica će i nadalje nastojati usmjeriti svoje djelovanje u promicanju informacijske pismenosti kao i usmjeravati i promovirati svoje knjižnične usluge putem društvenih mreža i mrežne stranice Knjižnice.

Voditeljica Knjižnice:
Kristina Kiš, viša knjižničarka

K. Kiš